List 34. **NOVICE** Tečaj LI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 25. avgusta 1893.

Politiški oddelek.

Napisi pri uradih.

Odločitev češkega namestništva, da so ulični napisi javna zadeva in zatorej zanje veljajo določbe člena 19. osnovnih zakonov o občnih pravicah državljanov, bode pač spravila še marsikako drugo vprašanje na dnevni red. Marsikaka stvar se bode morala po zakonih urediti, ko bi se tako ne bila, ker bi tega iz malomarnosti in nebrižnosti nikdo zahteval ne bil. Tako je po Slovenskem več c. kr. in deželnih uradov, ki imajo samo nemške napise. Mirni Slovenci so teh napisov tako privajeni, da so že mislili, da mora tako biti. Zakaj, da so samo nemški napisi, nad tem si pač ni nikdo ubijal glave.

Slovenski kmet, ki je prišel v Celje, Maribor ali Celovec, je pač dolgo iskal okrajnega glavarstva ali kacega druzega urada. Zastonj se je oziral, kje bi našel kak napis, ki mu pove, kje je urad, h kateremu je povabljen. Naposled je z izpraševanjem le našel urad in skrb je bila pri kraji. Z iskanjem je zamudil dosti časa, ali vendar ni imel poguma, da bi kje opomnil, da bi po zdravi človeški pameti morali biti napisi na uradih, ki so namenjeni za Slovence, tudi slovenski. Pa kaj hočemo od kmeta zahtevati, vsaj se še izobraženejši Slovenci niso potegnili za pravico našega jezika na teh mestih, ali vsaj dovolj odločno se niso potegnili in to nekateri zaradi tega, da bi ne bilo zamere v višjih krogih ali pa pri Nemcih. Velika napaka je, da se pri nas vedno poprašuje, predno se kaj ukrene, kaj pa bodo rekli Nemci. Se li mari kaj ozirajo Nemci na nas? Mi s tem nikakor ne rečemo, da bi se njim morale kratiti kake pravice. Nikakor ne. Mi privoščimo Nemcem, da imajo zase nemške šole, da se zanje nemški uraduje, ali zase pa zahtevamo iste pravice, ker mi nečemo, da bi se nas zmatralo za pleme nižje vrste.

Rekli smo, da se dosedaj nikdo ni dosti brigal, da so po Slovenskem nemški napisi po uradih. Poslednji čas pa to postaja nekoliko drugače.

Na Dolenjem Štajarskem je neki okrajni zastop že dovolil podporo za neko železnico le s tem pogojem, da bodo postaje imele tudi slovenske napise, da bodo sploh vsi napisi dvojezični. Nemško glasilo južno-štajarskih Nemcev, je pa opirajoč se na odločbo praškega namestništva o uličnih napisih jelo odločno zahtevati dvojezične napise na c. kr. uradih. Nas je to jako razveselilo, ker smo prepričani, da ne ostane pri tem članku, temveč se kmalu začnejo tamošnji Slovenci s prošnjami oglašati, da se jim tudi v tej stvari da pravica. S Štajarskega se pa to gibanje preseli na Koroško.

Narodno odločnost in vztrajnost štajarskih in koroških Slovencev je nam porok, da stvar več ne zaspi. Vsaj se še vsi spominjamo, kako so se na Malem Štajarji občina za občino oglašale proti naredbi deželnega šolskega sveta, s katero se je hotelo ponemčiti vse ljudske šole. Vztrajnost, s katero se bore koroški Slovenci za ljudske šole, je naravnost občudovanja vredna. V Št. Jakobu v Rožni dolini so dolgih trinajst let se poganjali za slovensko šolo. Delale so se jim vse mogoče ovire. Vse, kar je mogoče, so si Nemci in pa uradi izmislili, da bi preprečili slovensko šolo, radi bi bili dosegli, da se kmetje naveličajo in popuste vso stvar pri miru. Toda motili so se nad vztrajnostjo slovensko, ki se je kazala v vedno večji odločnosti. Zares koroški in štajarski Slovenci bi nam Kranjcem bili lahko v marsičem za vzgled.

Vlada se sedaj tudi temu lahko braniti ne more, ker se je v dveh glavnih mestih glede uličnih napisov postavila na stališče narodne jednakopravnosti. Tega pač ne bode trdila, da se napisi na uradih tičejo manj javnega življenja, kakor pa napisi po ulicah, kateri niso niti zapovedani in je torej celo dovoljeno, da je kako mesto tudi brez uličnih napisov. Seveda pričakovati pa ne smemo, da bi vlada sama kar napravila dvojezične napise, če jo ne bodemo opozorili, in sicer večkrat opozorili na to. Slovanom vstreči vlada tako ne hiti, kakor Nemcem, za to

imamo mnogo skušenj; tudi se na naše želje kaj rado pozabi, seveda včasih namenoma pozabi.

Grofu Taafteju se vidi, da bi povsod rad ohranil Nemcem kake prednosti, kjer je to le mogoče. Zato je pa treba, da smo drugi tem pozornejši, da vlado vedno opozarjamo na razmere, ki se kje ne vjemajo z ustavo. Vsekako pa nas veseli, da je vlada jela se sklicevati na člen, s katerim je zagotovljena nam narodna jednakopravnost. To nas veseli zaradi tega, ker se poslednji čas kaj rado od nemške strani zagotavlja, da ta člen le izraža nekaka načela, ali se ne sme doslovno zmatrati. Da celo zatrjuje se, da ta člen niti ne velja, ker se mu še ni dodal izvršilni zakon. Tega mnenja pa ni morda le kak nemškutarček pri nas, temveč tako je stvar tolmačil visok gospod v dunajskem pravniškem društvu in člani so mu pritrjevali. Ker je v tem društvu več visocih uradnikov, je naravno, da smo se že nekoliko bali, da bi v vladnih krogih utegnilo zavladati tako mnenje. Kakor pa sedaj vlada v zadevi uličnih napisov postopa, to pa vsekako kaže, da ga zmatra za veljavnega, da se torej morajo uradi ravnati po njem.

Zatorej se pa tudi mi Slovenci moramo trdno držati tega člena. Mi smo že nekolikrat naglašali, da je mnogo krivo, da Slovani pod Taffejevo vlado nismo več dosegli, ker se mi nismo postavili na stališče sedanje ustave in na tej podlagi zahtevali narodne jednakopravnosti.

Skoro bi rekli, da velikokrat baš slovanski nasprotniki Slovane zavajajo k drugim programom, da jih tako cepijo in ovirajo njih delovanje. Zatorej želimo, da bi vsaj sedaj vsi avstrijski Slovani spoznali, kaj jim ima biti v sedanjih razmerah pravi program.

Koliko se da z odločnostjo in s pravim delovanjem opraviti, vidimo v Brnu. Zadnjikrat smo pojasnili zmedenest zastran uličnih napisov v Brnu. Tam od občine napravljenih napisov ni. Pač so pa napisi, katere je napravilo neko nemško društvo. Tabla s takim nemškim napisom je bila tudi na deželni hiši.

Visela je na hiši in gotovo ugajala nemškim gospodom, ki gospodujejo v tej hiši. Vedeli pa menda še sami niso dobro, kdaj in kdo jo je pribil na hišo. Sedaj ko se je pa začelo gibanje za dvojezične napise, je pa deželni glavar grof Vetter vprašal mestni magistrat, kako je s to tablo. Ko je izvedel, da jo je strelsko društvo nabilo, ne da bi bilo izprosilo si kako dovoljenje, je dal nemško tablo lepo odstraniti.

Sedaj ta samo nemški napis več ne omadežuje moravske deželne hiše.

Omeniti pa moramo, da grof Vetter ni Slovan, temveč nemški liberalec, ali vendar je odpravil tablo, ko je videl, da se večina prebivalstva nad njo izpodtika. Da so brnski Čehi molčali, bi še danes bila ta nemška tabla na deželni hiši, tako je izginila. Tako bodo pa tudi po Slovenskem izginili iznad cesarskih uradov samonemški napisi, ako bodemo to z vso odločnostjo zahtevali. To bode tem ložje šlo, ker o teh napisih ni nobene dvojbe, da ima o njih odločevati vlada in torej tukaj ni nobene ovire, ki bi se stavila uresničenju narodne jednakopravnosti. Pri uličnih napisih je težje, ker tukaj tudi pride občinska avtonomija v poštev. Zato pa z vso odločnostjo zahtevajmo dvojezične napise na uradih po Slovenskem in zahtevajmo jih tako dolgo, da jedino nemški ali laški napisi iznad vseh uradov pri nas izginejo. To bomo tudi dosegli, ker pravica in postava sta na naši strani.

Politični pregled.

Blaginja nemštva in nemški liberalci. — Koroški liberalni poslanec dr. Prettner je v Št. Vidu nedavno bil sklical volilni shod. Izrekal se je za občno volilno pravico. On sicer ve, da nemški liberalci zgube vsled občne volilne pravice, ali od te stranke ni odvisna blaginja nemštva. To priznanje koroškega liberalca je hud udarec za liberalno stranko, ki je že tolikokrat trdila, da je od nje obstanka odvisna blaginja ne le nemštva temveč blaginja vse Avstrije. Nemško liberalni listi molče o tej obsodbi liberalne stranke. Tega mnenja pa ni le Prettner, temveč v več krajih trdi ljudstvo samo, ki se je prepričalo, da nemškim liberalcem ni nič na blaginji naroda in da se celo nemštvo včasih izkorišča za vse druge namene. Zato pa povsod vpliv nemških liberalcev propada. Nekateri, h katerim pripada Prettner, pa skušajo z novimi frazami begati volilce.

Plener, vodja zjedinjene levice, je dne 17. t. m. v Hebu razlagal svojim volilcem, odbornikom trgovske zbornice, politični položaj. Govoril je veliko, povedal pa jako malo. Posebno ne izvemo iz njegovega govora, ali mislijo še nadalje podpirati vlado ali ne. Razlagal je stališče svoje stranke zastran razdelitve okrajev in osnove novega okrožnega sodišča v Trutnovu, kar je vse že znano. Povedal pa ni, kako bodo levičarji glasovali, ako pride stvar v državnem zboru na vrsto. Najpomenljivejše je pa, da je Plener povedal, da levičarji mislijo staviti predlogo o vrejenji jezikovnih razmer v Avstriji. Natančno vodja levičarjev ni povedal, kak bode ta predlog, ali toliko lahko rečemo, da Slovanom ne bode prijazen. Sicer pa tudi ta stvar ni nova, o takem vrejenji jezikovnih razmer se je govorilo še, ko so se vlada, levičarji, Poljaki in konservativci pogajali o osnovi trdne večine, katera pogajanja pa niso imela vspeha.

Ogersko. — Ogerska vlada se briga pred vsem le za pomadjarovanje Slovanov in za zatiranje katoliške cerkve. Ministri izdelujejo proticerkvene predloge in premišljujejo, kako bi zanje dobili večino, druga oblastva pa pazijo na vsako gibanje Slovanov ali Rumunov. Polno žandarmov so poslali v Turčanski sv. Martin in Mošovce, da preprečijo vsako slavje ob Kollarjevi stoletnici. V več krajih na Ogerskem, posebno ob Tisi strašno razsaja kolera. Dopisnik angleškega lista „Daily News“ se je sam na lastne oči prepričal o žalostnih zdravstvenih razmerah v teh krajih. Zbolelo je do tedaj, ko je bil on tam, 250 oseb, kacih 100 pa umrlo. Slednji dan jih nad 30 zboli, kacih 20 pa umrje. Oblastva ničesa ne store proti koleri. Izgovarjajo se, da nimajo navodil od vlade. Gospodje v Budimpešti pa nimajo časa, da bi dali navodila. Ko bi se pripravljal kak slovanski shod, bi pa gospodje hitro dali navodila.

Velikovaraždinski škof Pavel je ukazal, da se mora po nekaterih rumunskih župnijah rumunski propovedovati, ker ljudje madjarščine ne razumijo. Zaradi tega mu je madjarska druhal okna pobila. Mislili bi bili, da se proti razsajalcem začne preiskava. Toda o tem ni govora. Poulični junaki odidejo brez kazni, ker so menda branili interese madjarstva. Pač pa

se je proti škofu Pavlu začela na zahtevo ministerstva notranjih stvarij preiskava, ker pospešuje rumunstvo. Pospeševanje rumunstva je pa na Ogerskem, kjer mora vse biti madjarsko od ministerskega predsednika do zadnjega svinjskega pastirja, velika pregreha. Upati je, da škof, ki si je upal braniti pravice rumunskega naroda, kaznovan ravno ne bode, ali velike neprijetnosti ima.

Srbija. — Srbska skupščina zaključila je svoje zasedanje minoli ponedeljek. Zaključil jo je kralj Aleksander osebno s prestolnim govorom, v katerem se je zahvalil poslancem na koristnem delovanji. — Državno sodišče, ki bo sodilo zatožene ministre se je že konstituiralo. Predsednik je radikalec Velimirovič. Radikalci mislijo za trdno, da bo državno sodišče obsodilo zatožene bivše ministre. Celo od naprednjakov mislijo, da bodo ti kot sodniki priznali krivdo zatožencev.

Rusija in Nemčija. — Kakor znano, so se pred svojim časom razbila trgovinska pogajanja mej Nemčijo in Rusijo. Obe državi zamoreta torej svoje pridelke izvažati druga v drugo le proti največji tarifi. Lahko je umevno, da je vsled tega uvoz in izvoz marsiketerih pridelkov nemogoč. Nemški industrijski izdelki se vsled previsoke carine ne morejo uvažati v Rusijo, nasprotno pa je uvoz ruskega žita v Nemčijo tudi nemogoč. Bije se takozvani ruskonemški carinski boj, gotovo na škodo obema državama. Nemčija uvidevši, da pri svojih itak slabih razmerah glede živeža ne bode mogla več dalje izhajati, je ruski vladi namignila, da hoče ž njo skleniti trgovinsko pogodbo in je pri tem dovolila Rusiji koncesije, katere je ta vsprejela kot take, na podlagi katerih so mogoča nadaljna posvetovanja. Rok za posvetovanja je Nemčija določila že za mesec september, tako da bi potem nova trgovinska pogodba prišla s 1. oktobrom v veljavo. Razun tega pa, da sta se Rusija in Nemčija že v toliko sporazumeli, merita vendar pri vsem tem svoji sili. Vsaka hoče drugi dokazati, da ni odvisna od nje. Nemčija hoče s svojimi, dozdaj še ne povišanimi cenami na žito, dokazati Rusiji, da lahko izhaja tudi brez ruskega žita, Rusija pa dokazuje, da nima nikake izgube, če svojega žita ne razpečava na Nemško in išče za svoje žito novih tržišč. Najprvo obrnila se je na Italijo, zdaj pa skuša pridobiti Carigrad za tržišče svojih pridelkov. Če se ji posreči to, bo ji zares brez škode, če uvaža žito na Nemško ali ne. Iz vsega je videti, da bi naposled Rusija ložje brez Nemčije izhajala, kakor ta brez Rusije, kajti če Nemčija ne bi dobivala žita iz Rusije, trpela bi pomanjkanje. — Nemški cesar in ruski car se te dni snideta na Danskem v Kodanju. Politične važnosti ta shod ne bo imel.

Francija. — Minolo nedeljo vršile so se za poslansko zbornico francosko nove volitve. Izid volitev podrobno še ni znan, le toliko je gotovo, da so republikanci zmagali na celi črti in so nasprotnlki republike, monarhisti popolnoma propali. Panamska afera ni Bog ve kaj vplivala na volitve. Le nekateri panamisti so propali. Nerepublikanske frakcije priborile so si pa jako malo mandatov, tako da bodo brez vsega vpliva v zbornici. Negotovo je le še, katera republikanska stranka bo imela v zbornici večino, ali radikalci ali oportunisti. Ves boj pri teh volitvah francoskih ni bil torej za to, ali zmagajo republikanci ali nasprotniki republike, temveč edino le za to, ali zmaga ta ali ona republikanska stranka. Nade in upi protirepublikancev šli so za jedenkrat zopet po vodi in le pametno in z ozirom na izid ravno minolih volitev prav umestno bi bilo, da se protirepublikanci sprijaznijo z republiko, kajti kakor se vidi, je vsaka druga državna oblika v Franciji nemogoča.

Francija in Italija. — V mesticu Aigues Mortes na Francoskem nastal je minoli teden krvav pretep mej francoskimi in italijanskimi delavci poslujočimi v ondotnih solinah. Pri pretepu je bilo 10 Lahov ubitih, do 60 težko in mnogo lahko ranjenih. Vzrok pretepu je bil, da so laški delavci kot tujci, za manjšo mezdo delali in tako jemali domačim francoskim delavcem zaslužek. Sicer so se že zdavna grdo gledali in je že večkrat prej prišlo do raznih konfliktov, minoli teden je pa stvar prikipela do vrhunca in nastal pravi boj, kateremu je zamoglo še le vojaštvo narediti konec. Vsled tega dogodka je javno mnenje na Italijanskem silno razburjeno; vrše se izgredi. V Rimu hotela je nebrojna druhal vdreti v palačo francoskega veleposlaništva in jo užgati. Vojaštvo je napadalce razgnalo. V Mesini so demonstrantje sneli iznad vrat francoskega konzulata francoski grb in so istega sežgali. V Genovi sežgali so dvanajst tramvajskih voz, lastnino nekega francoskega društva. Taki in enaki izgredi v maščevanje palih laških delavcev na Francoskem, vrše se po vseh večjih italijanskih mestih. Ako francoska in italijanska vlada ne posežeta spravljivo vmes, zamore postati ves ta konflikt prav resen.

Obrtnija.

Šola za umetno vezenje in šivanje čipek v Ljubljani.

dobro napreduje, kakor razvidno iz letošnjega letnega poročila.

V letošnjem šolskem letu je prvič prirasel tretji letnik. Zaradi pomnožitve letnikov se je razširil tudi pouk v risanji; prvi letnik ima sedaj 8 ur elementarnega prostega risanja na teden, tretji letnik pa je dobil 6 ur strokovnega risanja.

Strokovna učiteljica Ivana Föderl je po naročilu naučnega ministerstva obiskovala o velikih počitnicah centralni čipkarski kurz na Dunaji, da je spopolnila svoje znanje v nekaterih tehnikah šivane čipke.

Občinstvo se je tudi v minulem šolskem letu mnogo zanimalo za delovanje zavoda. Povpraševanje po nariskih in predlogah se množi od leta do leta, in učiteljski zbor je bil čestokrat v prijetnem položaji, da je naklanjal razna dela in naročila bivšim učenkam, ki so se posvetile praktiškemu delu. Tudi na cerkvenem polji so došla večja in važna naročila, ki so jih izdelovale učenke in absolventinje pod vodstvom svojih učiteljic. Tako se zaradi vztrajnega delovanja učnih močij neprestano širi krog onega občinstva, ki se blagohotno zanima za šolo in pospešuje njene namene.

Od privatnih del, ki so jih učne moči v interesu zavoda zvršile v preteklem šolskem letu, naj naštejem nastopna: Ravnatelj g. Ivan Šubic je zrisal razne skice za mnogovrstna dela umetnega vezenja, izdelal več detajlov za objekte, zvršene na šoli, med temi veliko društveno zastavo v zlatem vezenji in je sodeloval pri rekonstruviranji bogatega mašnega plašča. Učitelj risanja, Ig. Zeplichal, je izumil, risal in slikal razne podobe cerkvene in inolične vsebine, dalje je sestavil in zvršil mnogobrojne predloge za pouk v I. letniku in napravil različnih nariskov za umetno vezenje in druge umetne stroke. Strokovna učiteljica Ivana Föderl je zvršila mnogo praktiških del, na primer dva mašna plašča, dve štoli, dva maniplja, pet velumov, dve burzi, obhajilni plašček, antipendij; na-

dalje razne posvetne objekte, kakor pečne zastore, blazine, mizice, preproge, trakove, pahljače iz čipek i. t. d. Strokovna učiteljica Marija Hlavka je napravila veliko društveno zastavo v zlatem vezenji za mestno gasilno društvo v Idriji. Asistentinja Tereza Wennig je izdelala raznih nariskov za vzorne prtiče ter napravila več praktiških objektov (preproge za okna, za mize i. t. d.) ter dovršila razna dela v slikanji na porcelan, na pr. kadilno garnituro in dva dekoracijska krožnika.

Koncem šolskega leta so dobile naslednje učenke III. letnika vsled jednoglasnega sklepa učiteljskega zbora odhodna izpričevala: Bunc Amalija, Duller Rozalija, Kos Frančiška, Penko Ivana.

Obiskovanje šole je bilo pri rednih učenkah povsem pravilno, kolikor niso prihajale bolezni v poštev. Menj reden je bil obisk pri hospitantijah; te so z zavodom v rahlejši zvezi, in zato jih pač lože zadržavajo hišna opravila. Izid klasifikacije je bil jako ugoden Izmed vseh učenk sta bili koncem leta samo dve nesposobni za vstop v višji razred. Disciplina je bila v vseh oddelkih povoljna, tako da učiteljski zbor ni imel nikdar prilike, izrekati večjih disciplinarnih kaznij.

V minulem letu je z ravnateljem in veroučiteljem vred poučevalo 7 učnih močij, 4 moške in 3 ženske. Učili so se v dveh oddelkih naslednji predmeti: Elementarno risanje, strokovno risanje, prenašanje vzorov na blago, rezanje oblik, krojno risanje, veronauk, nemški jezik, slovenski jezik, računstvo, knjigovodstvo, umetno vezenje, šivanje čipek.

V umetnem vezenji učile so se tele stvari: Holbeinova tehnika, jednakostranski križasti in pločasti vbod, raznovrstno ozlanje in pramanje, kitasti in čopasti vbod, perzijsko à-journo delo, rudeče vezenje, tamburovanje, jednostavno belo vezenje, arabska in janinska tehnika, fino belo vezenje, broderie d'Espagne, kineško dvostransko pločasto vezenje, aplikacija, zlato vezenje, japonsko in kineško pločasto vezenje in eventualno druge orijentalske tehnike, izvrševanje raznih del umetnega vezenja, punto tirato (nitkana čipka), punto tagliato (rezana čipka), vzorni prtiči za čipkaste vbode, filigranska čipka, Filet-Guipure, Point-lace. Point-gaze, Reticella-čipka, Filet-antique, izvrševanje raznih šivanih čipkastih del, Point de Venise, Rosalina, izvrševanje raznih šivanih čipkastih del.

Šolo je v začetku šolskega leta obiskovalo 34 učenk in 27 hospitantinj, koncem leta pa 30 učenk in 22 hospitantinj. Kakor je že povedano je bil učni uspeh pri rednih učenkah sploh povoljen, le pri dveh nepovoljen, 1 mora izpit ponavljati, jedna pa ni bila izprašana. Mej rednimi učenkami bile so 4 Nemke, 30 Slovenk, mej hospitantijami 9 Nemk, 15 Slovenk, 1 Hrvatica in 2 Poljakinji. Največ jih je bilo seveda iz Ljubljane.

Šolsko leto 1893/94 se prične 18. septembra 1893. leta s sv. opravilom,

Deklice, ki hočejo na novo ustopiti kot redne učenke, naj se v spremstvu svojih roditeljev ali njih namestnika predstavijo v ravnateljevi pisarni ter prineso s seboj dokaze, da so ugodno dovršile ljudsko šolo in da imajo vsaj 14 let. Učenke, ki so že doslej obiskovale to šolo, naj se tudi zglase dne 16. septembra z izpričevalom minulega šolskega leta. Izvanredne učenke (hospitantinje) se vzprejemajo istotako dne 16. septembra, a tudi med šolskim letom, v kolikor to dopuščajo prostori in druge razmere.

Obrtnijske raznoterosti.

Pisanje na steklenice. Navadno pišejo na steklenice s pisalnim demantom, ki pa večkrat pregloboko vreže. Boljši je arkanzaški oljni ali misisipski kamen. Piše naj se s 4 *cm* dolgim in 5 *mm* debelim kosom na steklenico, pri čemer naj se nekoliko pritiska.

Kako se odstrani stara pisava od hektografne mase. S brezbarveno cunjo prevleci hektografno maso s tekočino iz 90 delov vode in 10 delov navadne solne kisline. Če je površina postala negladka, vlije naj se nanjo alkohola in zažge. Ko se ogladi, se masa more zopet rabiti. Nekateri priporočajo namesto solne kisline jesih z vodo ali zredčeno jesihove kisline.

Hitro se strdujočo litno maso za pozlatenje si je dal patentovati W. Reisling v Monakovem. Ta masa je iz mavca, krede in lima V sedmih urah se toliko strdi, da se lahko vzame iz kalupa. Hitreje se pa strdi, če se pridene žveplenokislega kalija, dvojnožveplenokislega kalija ali ogljenčevokislega kalija. Posebno se pa tudi hitro strdi, če se pridene kromovega galuna. Tudi se hitreje strdi, ako se kalup znotraj obda s platnom ali tančico, katera je napojena z raztopljinami imenovanih solij. To je posebno zaradi tega dobro, ker površja ne prešinejo soli, kar je važno za pozlačenje.

Kmetijstvo.

Predolga molža brejih krav.

Mnogi kmetovalci mislijo, da se breja krava sme tako dolgo molzti, kakor ima mleko in hvalijo tako kravo, ki dolgo molze. Nekatere krave molzejo skoro tako dolgo, da imajo tele. Kmetje pa ne vedo, da je tele slabo, če kravo predolgo molze in da ima po oteljenji potem veliko manj mleka. Kmetovalec, ki svoje breje krave pusti predolgo molzti je naposled le sam na zgubi. Seveda bodo nekateri ugovarjali, da se tej škodi, ki je prouzroča predolga molža, s tem odpomore, da se kravi dobro poklada. Skušnje umnih kmetovalcev so pokazale, da temu ni tako, da se škoda tudi najboljšim pokladanjem popraviti ne da.

Dva mesca ali pa vsaj šest tednov, predno ima krava tele, naj se preneha z molžo, da se kravi vime opočije, da bode pozneje bolje molzla. Seveda večino krav zgubi mleko samo od sebe in pri tem pač ni treba še posebno naročati, da naj se z molžo preneha. Dobe se pa krave, ki mleka ne zgube in je včasih celo trud, kako jim mleko uničiti. Nakrat z molžo prenehati ne smemo, ker potem bi kravo mleko tiščalo in bi še zbolela. Takim kravam

naj se malo manj poklada in daje naj se jim graščino phanje, katero mleko le suši. Potem naj se kravo manjkrat molze, sprva dvakrat na dan namesto trikrat, pozneje jedenkrat, dokler se popolnoma ne preneha. Napačno je, če se hoče kravo s tem prisiliti, da bi zgubila mleko, da se dobro ne pomolze. Mleko, ki ostane v vimenu, se potem zasiri, kar prouzroči vnetje vimena, ali pa kravi vime oteče. Tudi se lahko zgodi, da se taki kravi neče odločevati mleko, ker se strdijo snovi v slezah. Iz povedanega je vidno, da je treba pazljivo postopati, da se ohrani dobra mlekarica in se obvaruje raznih boleznij.

Kmetijske raznoterosti.

Gorka piča za kokoši po zimi. Piča za kokoši po zimi, naj bode že mešana ali čista, zmečkana ali cela, mora se po zimi pogreti, predno se da kokošim. Turšica, ki je jako dobra za kokoši, naj se na peči tako razgreje, da se skoro spraži, potem naj se pa nekoliko ohladi in da kokošim. Kuhana piča naj se kokošim vselej daje gorka. Če je treba, naj se pa na peči nekoliko pogreje. Kokoši po zimi veliko rajši neso jajca, ako se jim daje gorka piča. Posebno dobro je pa, če se da kokošim gorka zmes zmečkanega krompirja, pšeničnih otrobov in oljnatih preš.

Sredstvo proti krtom in zajcem. Da krti ne pridejo v drevesnico, skoplji okrog drevesnice 15 *cm* klobok jarek in položi vanj vrvico potegneno skozi premogov katran in potem jarek zasuj. Katranov duh je tako zopern krtom, da ne pridejo blizu. Zajce odženeš, če ograjo namažeš s premogovim katranom.

Miši in podgane preženeš, ako raztolčeš v možnarji steklo v prah, in tega vzameš 60 *gr*, stolčenega sladkorja pa 30 *gr* in narediš s sveže namolženim mlekom iz ržene moke testo. Naredi male krogljice iz tega in jih malo praži v masti ter potresi s sladkorjem, potem pa položi na pripravno mesto. Miši in podgane, ki požro take krogljice, jako hitro poginejo.

Agrarna banka osnuje se v Moskvi z glavnico 2 $^1/_2$ milijona rubljev. Banka bode denar posojevala na žito, na izboljšanja pri kmetijstvu in pa na kmetijske naprave. To društvo je bilo jako potrebno, ker je v Rusiji silno težko za primerne obresti dobiti denar na posodo.

Poskušanje jajec z jezikom. Konca jajca se preiščeta z jezikom. Če je špičasti konec bolj mrzel nego tumpasti, tedaj je jajce sveže. Če sta pa oba konca jednako gorka, je jajce staro.

Saje dober gnoj za vrtnice. Deni saje v kako vrečo in to vrečo obesi v čeber vode. Voda postane v kratkem črna kakor črno vino. S to vodo prilivaj rožam, pa bodeš kmalu videl, da bode listje dobilo temnejšo barvo in mladike bodo jele močnejše poganjati.

Švicarski sir dolgo ohraniš v čistem kosu platna, katerega si namočil v belem vinu. — Limone se dobro ohranijo v kisu ali jesihu. Da pa ni treba preveč jesiha, se vzamejo jako tesne posode, ali vendar ne tako tesne, da bi se je limone povsod tesno tiščale.

Sadje vložiti v med. Odtrgaj grozdje ali drugo lepo sadje (črešnje, češplje, grozdjiče), osnaži je pecljev in nadevaj ga v lonec; potem vlij nanje mrzlega medu in sicer toliko, da bo sadje pokrito. Zapečati lonec, pa ne z vročim voskom, in postavi ga v hladno shrambo. Za nekaj mesecev imel bodeš dobro dišečo jed.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Oglejmo si zdaj Karlovec nekoliko od bližej. Da se je on zidal in gradil že o časih, ko sta bila tehnika in stavbarstvo že močno razvita, vidi se na prvi hip zlasti v znotranjem mestu (bivši trdnjavi), ki se je pozidal, kakor gre misliti, ves po načrtu. Ima namreč široke in ravne ceste in posebno velik, podolgasto-štiriogelni glavni trg, ki nosi ime slavnega Jelačič-a bana. Večja in znamenitnejša poslopja, ki ta trg opasujejo, so: na eni strani Frančiškanska cerkev s samostanom; grško (pravoslavno) semenišče, in, če prav vem, je v njem tudi njihova ljudska šola; — na drugi strani je velika vojašnica; — na tretji strani: pravoslavna cerkev (sv. Nikole) in velika orožnica (Zeughaus); — na zadnji strani pa je poleg druzega neko večje poslopje, ki je bilo (vsaj nekdaj) tudi erarično, in je služilo vojaškim namenom. Oglejmo si najprej farno cerkev, katero oskrbujejo čč. gg.. oo. Frančiškani provincije sv. Križa, ki imajo, kakor sem nekoliko že pri popisu Jaske omenil, 12 samostanov po Kranjskem, Primorskem, južno Štajerskem in Hrvaškem. Omenjena farna cerkev, ki je posvečena presveti Trojici, je bila izročena zgoraj imenovanim čč. gg. redovnikom že l. 1657. Oni takrat še niso imeli samostana, in so do njegovega zgotovljenja stanovali v zasebni hiši; farno službo pa so vendar že opravljali. Leta 1692. sta o velikem požaru pogorela cerkev in samostan, kar je bilo pa v kratkem času po darovih milosrčnih dobrotnikov zopet sozidano. Kar zadeva obliko cerkvene stavbe, ni posebno lepa, ker je zelo dolga, v drugem pa pri muzičnem koru, v ladiji in tudi v presvetišču povsod enako široka in enako visoka. V drugem pa je v njej snažnost hvale vredna. Orglje ima cerkev zelo velike, močno doneče; — delo so našega rojaka in umetnika gos. Goršič-a. Zvonik ima cerkev jako orjašk. Streha njegova je krita z bakrom, in je nakičena z mnogimi bogato pozlačenimi arabeskami. Ne spominjam se, da bi bil že kje kaj enacega vidil. Tudi zvonove ima cerkev velike, jasno doneče. Poleg cerkvene snage mi je dopadlo tudi to, ker sem vidil v njej opravljati mežnijsko službo po samostanskem bratu (fratru). —

Cerkvi je prizidano obširno samostansko poslopje. Njega dni, — do preustrôja avstrijskih gimnazij —, je bila v njem VI razredna gimnazija, profesorji so bilí čč. gg. oo. Frančiškani, ki so dobivali — kar je tudi zgodovinska znamenitost, vredna, da potomcem zapisana ostane, — za ves celoletni trud nagrade po celih 50 gl., zapiši: petdeset goldinarjev. Po tem se lahko preračuni, koliko je stala taiste čase državno VI razredna

gimnazija v Karlovcu.*) (Med drugimi je deloval tudi skozi dolga leta kot gim. profesor v Karlovcu pozneje v Ljubljani okoli 40 let bivajoči, po vseh visokih in nižjih krogih dobro znani in čez moč priljubljeni č. g. o. Benvenut.) Kot zgodovinska posebnost naj ostane zapisano tudi to, da mnogo let pred l. 1848. niso takraj Litave, — vsaj v Ljubljani ne — nobenega mladenča čez 14 let starega sprejeli več v latinske šole. Hrvatska ni poznala te trde postave, toraj jih je šlo o tistih časih iz Kranjske, Štajerske in Primorske zelo veliko študirat na hrvatske gimnazije. Povedano mi je bilo od zelo čislanega in slavnoznanega cerkvenega dostojanstvenika, da je bilo na pr. o nekem času v Karlovcu baje dve tretjini gimnazijalcev slovenskega rodu. Poleg olajšav glede starosti so bila ondi tudi stanovanja in hrana jako po ceni. Slovansko-narodni čut je bil pa že takrat na Hrvatskem memo naših slovenskih dežel močno razvit, ni toraj čudo, da so prišli od tam dijaki jako probujeni, ki so postali pozneje ponos svoji domovini. Imenujem med mnogimi drugimi na pr. † drž. in dež. poslanca Lovro Pintar-ja, † dolgoletnega križnogorskega kurata in poznejega št. jurškga (pod Kumom) župnika Jos. Bevk-a, † slavnoznanega brezovškega župnika Jan. Potočnika, † slovečega ljubljanskega zdravnika Ves-a, † v Soški dolini na Primorskem vrlo delujočega župnika Flander-ja; i. t. d. Tudi p. n. prečastiti gospod kanonik in mons. Luka Jeran so bili nekdaj odlični dijak karlovške gimnazije. — Po preosnovi avstrijskih gimnazij v zgornje in spodnje postala je karlovška le spodnja, zgubila tedaj V. in VI. razred; ko se je pa v sosednem Rakovci osnovala 8 razredna realna gimnazija, prenehala je ona čč. gg. oo. Frančiškanov. Naš narod ima za take slučaje rek: „Tako svet plačuje!“

Še nekaj ne smem in ne morem zamolčati. Kadarkoli pridem v Karlovec, žene me čut najglobokejše hvaležnosti in otročjega spoštovanja na ono mesto glavnega trga blizu vodnjaka, kjer so se nepozabljivi rajni moj oče mnogokrat in veliko trudili o sejmih z železninsko barantijo, da so si prislužili pripomočke za mojo in mojih čveterih bratov odgojo in izobražbo. Naj jim vse to Večni Bog v svetem raji milostno poplača!

Od glavnega trga podal sem se na Strossmajerjev trg, da obiščem dve ondi stanujoči sorodnici. Dalje šel sem ven pred nekdajna trdnjavska vrata, skozi katera je vodila pot proti Granici in Bosni. Tam si je zgradil namreč moj bivši učenec g. D. R. kot trgovec svojo hišo in prodajalnico. Od tam sem šel skozi notranje mesto v ravno nasprotno stoječe predmestje, da obiščem še gospo trgovko W., vdovico mojega dolgoletnega prijatelja in pobratima † J. W. — Tudi g. trgovcu in rojaku J. J. sem se poklonil. Čudil sem se, kako da vkljub svojega dolgoletnega bivanja med brati Hrvati še vedno tako dobro in čisto slovenski govori. Vsi obiskani so me na moč prijazno sprejeli; — le to jim ni bilo po volji, da se tako hitro odpravljam naprej, kar se pa, — žali! — ni dalo spremeniti, če sem hotel zvršiti vsoj potni program. —

(Dalje sledi.)

*) Zato enake razmere so bile drugod, koder so poučevali čč. gg. oo. Frančiškani. Tako je na pr. v Novem Mestu postala zgornja, t. j. osemrazredna gimnazija l. 1854. — 12 čč. gg. patrov je dobivalo nagrado po 50 gld., g. o. ravnatelj 100 gld.; za fizikalični kabinet potrebovalo se je okoli 100 gld., za naturhistorični kabinet kakih 50 gld., — vsa šola, t. j. višja gimnazija je tedaj stala skupno 900 — 1000 gld. — To vem povedati iz zanesljivega vira. — Pis.

Poučni in zabavni drobiž.

Vseh sodnikov je v Nemčiji 7397, in od teh jih je 38 pri državnem sodišči v Lipsiji. Odvetnikov je 5565 in se posebno hitro množe.

Antropologičen kongres bode dne 28 t. m. v Čikagu v Ameriki. Predsedoval mu bode znan antropolog Danijel G. Brinton. Poleg splošnega kongresa bode pa še 5 posamičnih oddelkov se posvetovalo o fizični antropologiji, arheologiji, etnologiji, vero- in jezikoslovju.

Ruska vlada pripravlja dve jako zanimivi knjigi, ki v kratkem izideta. V prvi knjigi bode opisana Sibirija in sibirska železnica. V drugi knjigi bode pa opisana ruska trgovina in obrtnija. Obe knjigi bodete pisani na podlagi zanesljivih statističnih podatkov, katere so razni uradi že dolgo marljivo nabirali. Ti dve knjigi naj si omisli vsak, ki se zanima za Rusijo, posebno za narodno gospodarstvo v Rusiji. Posebno v tem oziru je Rusija mnogim terra incognita.

Novice.

— **Osobne vesti.** Sodni pristav v Metliki, gosp. Al. Kessler, je premeščen na Krško, avskultant gospod dr. Viljem Janežič v Ljubljani pa je imenovan sodnim pristavom v Metliki. — Notarski kandidat v Kočevju, g. Julij Turn, je imenovan notarjem v Logatci. — Finančni konceptni praktikant dr. Iv. Podnebšek v Ljubljani, imenovan je finančnim koncipistom. — Vladni koncipist g Viljem bar. Rechbach je imenovan okrajnim komisarjem, vladni konceptni praktikant gosp. Ernest baron Schönberger, pa vladnim koncipistom. — Prevzvišeni gospod knezoškof ljubljanski dr. Jak. Missia podal se je te dni v Briksen na Tirolsko, utrjevat svoje zdravje. — Dežel. predsednik gospod baron Hein je šel na daljši dopust. Odpeljal se je na Koroško.

— **V proslavo rojstnega dne Nj. Veličanstva presv. cesarja** priredil je kranjski veteranski kor minolo nedeljo pri „Združenji“ v Spod. Šiški lepo slavnost, ki je bila prav dobro obiskana. Mej slavnostjo napil je korni poveljnik g. Mihalič presv. cesarju, katera napitnica se je vsprejela z nepopisnim navdušenjem.

— **Odhod domačega pešpolka bar. Kuhn št. 17 iz Ljubljane.** Domači pešpolk št. 17, ki je bil od l. 1882. v Ljubljani, odšel je včeraj zjutraj ob 2. uri proti Ptuju. Tam ostane polk do 28. t. m., potem se bodo vršile na ogerski meji divizijske in korne vaje, naposled pa na Ogerskem od 15. do 21. septembra t l. cesarski manevri. Po dokončanih manevrih se 1. 3. in 4. batalijon podajo v svojo novo garnizijo v Celovec, 2. bataljon pa se povrne nazaj v Ljubljano. V slovo so se v sredo večer odhajajoči vojaki pogostili na deželne stroške s pivom, kruhom, sirom in smodkami (vsak mož je dobil po 1 viržinko in po 2 portoriki) Na Kolodvoru pa se je vkljub pozni nočni uri zbralo nebrojno število občinstva, ki je odhajajočim vrlim domačim fantom klicalo prisrčni: Z Bogom, in veselo srečno na svidenje!

— **Vojaško.** Pešpolk št. 97 peljal se preko Ljubljane k manevrom na Štajarsko in Ogersko v noči od minolega torka na sredo. — Brambovska bataljona štev. 24 in 25 v Ljubljani popolnjena že z rezervisti, ki so došli dne 19. t. m., odrinila sta danes iz Ljubljane v Cirknico in okolico, kjer se bodo vršile velike vaje deželnih brambovcev.

— **Pomiloščenje kaznjencev.** Cesar pomilostil je povodom Svojega rojstnega dne 61 kaznencev za ostanek kazni. Izmej teh sta 2 na ljubljanskem gradu, 6 v mariborski, 3 v koperski kaznilnici, 4 v Gradiški in 2 v ženski kaznilnici v Begunjah na Gorenjskem.

— **Slavnost 30letnice čitalnice v Kranju.** (Konec) Na pozdravu se je zahvalil predsednik ljubljanske čitalnice g. dr. Karol vit. Pleiweis-Trsteniški, za lepi srebrni venec vrlim čitalničarkam pa predsednik čitalnice kranjske g. notar Globočnik. Zaorili so trikratni slavaklici vrlim damam in rodoljubnemu mestnemu starejšinstvu. Na to se je sprevod podal na vrt gostilne g. P. Mayerja mlajšega, kjer se je razšel in se na to vršil banket, katerega se je udeležilo do 200 osob. Najprve napil je predsednik Globočnik presvetlemu cesarju, katera napitnica je bila vsprejeta z navdušenjem; vojaška godba je zaigrala cesarsko himno, katero so navzoči stoje poslušali. Govorili so še dr. K. vitez Bleiweis-Trsteniški, župan Šavnik, ki je napil ljubljanskemu mestu, starosta Hribar in drugi. Po banketu bila je na glavnem trgu telovadba „Ljublj. Sokola“, ki je vzbujala občo pohvalo in občudovanje. Po telovadbi odkorakala so vsa društva v sprevodu na pokopališče, da polože vence na groba neumrlih pesnikov Preširna in Sim. Jenkota. Ker je bil vsak govor na pokopališču zabranjen, je gos. notar Plantan iz Ljubljane le spominjajoč se obeh vrlih pesnikov kot predbojevnikov, katerima mora narod slovenski vsikdar hvaležen biti, zaklical Slava spominu Preširnovemu in Jenkovemu, čemur je obilo zbrano občinstvo navdušeno pritrdilo. Na to so pevci „Ljubljane“ zapeli na obeh grobeh po eno žalostinko. Po završetku tega podala so se društva zopet v mesto na vrt gosp. P. Mayerja mlajšega, kjer se je na to vršil slavnostni koncert. Le žal, da je sicer prostorni vrt bil pri tej priliki veliko pretesen. Pogram koncerta završil se je povsem lepo. Pevsko društvo „Ljubljana“ in domači čitalniški mešan zbor sta prav vrlo pela več zborov, vojaška godba pa je prav povzdigovala navdušenje s slovanskimi melodijami. Dr. Tavčar žel je s svojim slavnostnim govorom obilo pohvale. — Ples v čitalničnih prostorih je zaključil slavnost, ki ostane vsakemu udeležencu v neizbrisnem spominu, vrlim kranjčanom pa mora biti v opravičen ponos.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je izročilo uredništvo „Slovenskega Naroda“ VIII. zbirko prvih kron v znesku 346 Kr. in 63 vin., trnovsko-bistriška podružnica je poslala 162 gld. 20 kr., teharska na Štajarskem 120 gld., goriška ženska po blagajničarici Mariji Kancler 100 gld udnine. — Mej veliko skupščino v Sežani je dne 26. julija izročila tamošnja ženska podružnica 100 gld. pokroviteljine po svoji tajnici, gospici Mici Mahorčičevi, pokrovitelja z zneskom 100 gld. sta še postala kranjska moška podružnica in g. dr. Stor v Ljubljani. Zbirke prvih kron so poslali: vč. g. L. Hudovernik iz družbe zbranih duhovnikov 32 Kr. 60 vin., z Vranskega 32 Kr., g. Fr. Šorn, nadučitelj pri sv. Lovrencu na Dravskem polji, 12 gld., ki so jih zložili gestje o zlati maši vč. g. župnika Fr. Ratha, č. g. Ign. Rom 10 gld., ki so jih darovali čč. gg. duhovniki pri dekanijski konferenci v Slovenski Bistrici, gspdč. Brinšek iz Ilirske Bistrice zopet 16 Kr., g. Resman 15 Kr., vč. g. Podboj 10 Kr., hišna družba „Omizje“ v Mozirji s pozdravom „Mir Vam bodi“ 10 Kr., gg. skupščinarji na Predvečer v Hafnerjevi pivovarni: Tiringar in njegovi sošolci, Dev, Trdina 8 Kr., g. Fr. Hrašovec, blagajnik izvanakademiške podružnice v Gradci, z doneskom udnine 6 prvih kron, ki so jih darovali: vč. g. kurat A. Skočir 3, g. Ančika in Anton Weinberger, Franjica Zabred po 1 Kr., vč g. župnik Lednik 5 Kr., g. Zelnik 5 Kr., vesela družba pri Španu v Sevnici po g. D. Preskerju 2 gld 5 kr., kres v Sevnici v čast sv. Cirilu in Metodu 4 Kr., gspdč Ravnikarjevi 2 Kr., g Rezget 2 Kr. in Vekoslav Nabrgoj, dijak kmetijstva na Grmu, 2 Kr. — Vrlo delarnim podružnicam in darovalcem prvih kron kličemo: Bog povrni! Naj bi bili ti darovi onim domorodcem, ki še niso žrtvovali prvih kron, vspodbudovalen opomin, da darujejo družbi vsaj druge ali tretje ali tudi dvajsete krone. Nam bodo iz njih rok prve!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Dijaškemu podpornemu društvu »Radogoj«** daroval je g. Fr. Kalister, veleposestnik v Trstu, 5000 kron. Slava plemenitemu rodoljubu! — Kot ustanovitelja pristopila sta društvu gospod Fr. Ks. Souvan, veletržec v Ljubljani, z zneskom 200 kron in gospod dr. Gregor Krek, vseučiliščni profesor v Gradci, z zneskom 100 kron. Da bi vrla rodoljuba našla obilo posnemalcev!

— **Društvo »Pravnik«** napravi v nedeljo dne 3. septembra t. l. izlet na Bled. K izletu se vabijo vsi čč. člani in prijatelji društva. Odhod iz Ljubljane je z jutranjim gorenjskim vlakom. Opoludne bo na Bledu skupni obed v hotelu „Lujizina kopel“. Kuvert stane 2 gld. za osobo. Kdor se hoče obeda udeležiti prijavi naj se društvu.

— **Društvo za zidanje uradniških hiš.** V Ljubljani osnoval se je pripravljalni odbor, kateremu je naloga ustanoviti v Ljubljani društvo za zidanje cenenih uradniških hiš po uzorcu enakih društev na Francoskem, Angleškem in Nemškem. Z vplačevanjem malih letnih zneskov in po 10—15 letni amortizaciji bo tudi nižjim uradnikom mogoče postati hišni posestnik. Sinoči je odbor sklical k pripravljalnemu razgovoru vse prizadete kroge.

— **Na sv. Višarje** pelje zadnji letošnji romarski vlak po jako znižani ceni od Celja in Brežic preko Ljubljane in od Maribora preko Celovca do Trebiža, v soboto dne 2. septembra t. l. Zaradi podrobnostij obrniti se je na potovalno pisarno g. Jos. Pavlina v Ljubljani Marijin trg. št. 1.

— **Petdesetletnico svojega mašništva** praznoval je prav slovesno dne 21. t. m. č. g. župnik Friderik Hudovernik v Lescah.

Slavnost 25letnice „Šempaškega taborja“. V Gorici sestavil se je odbor, ki si je dal nalogo prirediti povodom 25letnice „Šempaškega taborja“ dne 17. septembra t. l. veliko slavnost. Slavnost, ki se bo vršila na prostoru bivšega taborja pri Šempasu, bo imela političen in zabaven del, ter utegne postati znamenit in sijajen naroden praznik ne le za goriške, marveč za vse Slovence. Da bi ta znamenita slavnost postala kolikor mogoče vseslovenska, vabi pripravljalni odbor vsa društva k sodelovanju. S podrobnostmi postreže gosp. Andr. Gabršček, tiskar in urednik v Gorici.

— **Nova slovenska tiskarna.** Gos. Gabršček, urednik „Soče“ in „Primorca“ v Gorici, ustanovil je ondi novo tiskarno pod naslovom „Goriška tiskarna“. V novi tiskarni začela bode oktobra meseca izhajati „Slovanska knjižnica“, ki bode prinašala v snopičih prevode lepih podučnih povestij iz slovanskih jezikov, pa tudi izvirna dela slovenska.

— **Volilski shod** je sklical državni in deželni poslanec g. prof. Šuklje na dan 26. t. m. v Novomesto in sicer na 7. uro zvečer na Brunerjev vrt.

— **Dopolnilna volitev v deželni zbor goriški** namesto umrlega poslanca notarja Ivančiča je določena na 5. dan septembra. Kandidatom postavili so volilci narodnjaki gospoda Alfreda grofa Coroninija, ki bo brez dvoma tudi voljen.

— **Nova župnija.** Ministerstvo je dovolilo, da se spremeni dosedanja kapelanija Šturje na Vipavskem v samostojno župnijo.

— **Delavska zavarovalnica proti nezgodam** za Kranjsko, Primorje, Trst in Dalmacijo v Trstu ima dne 16. septembra t. l. svoje volitve.

— **Otvoritev radovniške soteske pri Bledu.** Jutri dne 26. avgusta se otvori „radovniška soteska“ po nastopnem vsporedu: Ob 2. uri popoludne: odhod udeležencev s pošte na Bledu v Zasp in do soteske. Ob pol 4. uri: Otvoritev soteske in hoja skozi njo na slavnostni prostor pri Žumerjevi žagi v Gorjah; ondi se priredi prenosno krčmarstvo in plesišče Vstopnina na veselični prostor 20 kr. Za obiskovalce, ki pridejo po železnici, je najboljši dohod s postaje „Javornik“ čez Dobravo, katero pot je zaznamovalo „Slovensko planinsko društvo“.

— **«Zeleno jamo»** ob južnem kolodvoru, znano zabavišče ljubljanske mladine, pričeli so v svrho razširjanja kolodvora zasipati.

— **Štipendije na kmetiški šoli na Grmu.** Deželni odbor kranjski razpisuje ravnokar 9 štipendij za obiskovanje kmetiške šole na Grmu. Prednost do teh štipendij imajo taki kmetski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom pečali. Štipendovani učenci dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in pouk v zavodu, obleko si pa morajo sami priskrbovati. Lastnoročno pisane slovenske prošnje, katerim jo priložiti rojstni list, zadnje spričevalo dovršenih šol, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravji, kakor tudi župnijsko spričevalo o lepem vedenji, izročiti je do 15. septembra t. l. vodstvu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu

— † **Jan. Nep. Horak.** Danes popoludne umrl je v Ljubljani po daljšem bolehanji gosp. Jan. Nep. Horak, častni meščan Ljubljanski, ravnatelj obrtnega pomočnega društva, posestnik i. t. d. v 80. letu svoje starosti. Vrlemu in prezaslužnemu prvoboritelju narodnemu bodi zemljica lahka!

— † **Jernej Babnik.** Minoli petek zvečer umrl je na Dobrovi pri Ljubljani ondotni zaslužni župnik, čast. g. Jernej Babnik v 66. letu svoje starosti. Vse svoje ne ravno majhno premoženje je zapustil sirotišnici „Marianum“ v Ljubljani. Naj v miru počiva blagi dobrotnik usmiljenja vrednih sirot!

— **Umrl** je dne 21. t. m. č. g. L. Urbanija, župnik v Žaljni, v 63. letu svoje starosti. N. v. m. p.

— **Umrl je** v Trstu okrajni glavar sežanski gosp. Iv. Simzig v 58. letu svoje starosti. Pokojnik bil je blaga duša in kot tak priljubljen pri ljudstvu. N. v m. p.!

— **Velik požar** je vpepelil minoli teden v Podgori pri Gorici en del tovarne za izdelovanje papirja. Tovarna je bila last družbe Leykam v Gradcu. Škode je do 40.000 gld. Tovarna je bila zavarovana.

— **Nesreča na železnici** pri Schaffhausenu v Švici je skočil te dni vlak s tiru. Dva vagona z ljudmi sta skočila čez železniški nasip. V veliko čudo ni nobeden potnikov resno poškodovan.

Listnica vredništva.

Gospod P. v B. Na vaše vprašanje zastran ferolina ne moremo še danes odgovoriti. Obrnili smo se že do gospoda, kateri je nam pisal o tej stvari, a še nismo dobili odgovora, ker je sedaj baš na potovanji. Kadar dobimo pismo, bodemo takoj poročali.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 12 avgusta 1893. Pšenica gld. 8·50 kr., rž gld. 7·— kr., ječmen gld. 6·50 kr., oves gld. 7·50 kr., ajda gld. 9·— kr., proso gld. 6·50 kr., turšica gld. 6·25 kr., leča gld. 12·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 10.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

V Linc dne 19. avgusta t. l.: 50, 73, 54, 57, 35.
V Trstu dne 23. avgusta t. l.: 28, 41, 31, 73, 25.
V Pragi dne 16. avgusta t. l.: 57, 1, 58, 87, 26.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš preljubi soprog, oziroma oče, ded, brat in tast, gospod

Ivan Nep. Horak,

lastnik zlatega križa s krono za zasluge, častni meščan ljubljanski, ravnatelj obrtnega pomočnega društva, bivši podpredsednik trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, hišni posestnik i. t. d.

danes popoludne po dolgi bolezni v 80. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega ranjcega bode v nedeljo dne 27. t. m. ob polu šestih popol. v hiši žalosti, — Florijanske ulice št. 36 blagoslovljeno in potem k večnemu počitku na pokopališče k sv. Krištofu prenešeno.

Sv. maše se bodo brale v več cerkvah.

Ranjkega priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

V LJUBLJANI dne 25. avgusta 1893.

Marija Horak,
soproga.

Josip Horak, profesor, **Slavoljub Horak,** trgovec,
sina.

Marija Murnik roj. **Horak, Ana Horak,**
hčeri.

Frančiška Lindermann roj. **Horak,**
sestra.

Kamila Horak, snaha. **Ivan Murnik,** ces. svetnik, zet.

Irma, Berta, Ivan in Pavla Horak,
vnuki.

Neogibno potrebno je za vsako družino
Kathreiner-jeva
Kneipp-ova sladna kava
z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava žrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—40(

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

Ponaredeb se naj varuje.

Dobo se povsod. ½ kile 25 kr.

Odgovorni urednik: **Gustav Pirc.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**